

LEXNOVA NYHETER

Oenig hovrätt friar i cannabismål – analysbesked håller inte som bevisning

Publicerad
21 FEB 2022

Hovrätten går på samma linje som tingsrätten och underkänner åklagarens bevisning i ett mål om eget bruk av cannabis. Även om ett blodprov visar på tetrahydrocannabinol går det enligt hovrättens majoritet inte att tumma på de straffrättsliga beviskraven och ålägga tilltalade ”en förklaringsbördasom de av naturliga skäl inte kan uppfylla”.

En nu 21-årig man åtalades i Sundsvalls tingsrätt för ringa narkotikabrott efter att med ett blodprov i juli 2021 ha testats positivt för tetrahydrocannabinol, som är en aktiv komponent i cannabis.

21-åringen uppgav i tingsrätten att han hade varit på en fest och varit berusad. Han hade lämnat festlokalen för att ta luft och i samband med detta bett en ytlig bekant som stod utanför om en cigarett. Kort efter att ha rökt cigaretten hade mannen dock börjat känna sig yr, må dåligt och senare också kräkts.

”Den enda logiska slutsatsen han kan dra är att cigaretten måste ha innehållit narkotikan”, uppgav mannen under huvudförhandlingen, där han förnekade ansvar.

Tingsrätten konstaterade att det i hovrättspraxis ofta har hävdats att åklagaren i narkotikamål får anses ha uppfyllt sin bevisbördasom uppsåtligt bruk redan genom ett positivt analysbesked. En enig tingsrätt konstaterade att detta var något som man ”ställer sig tveksam till”, eftersom det ”framstår som ett sänkt beviskrav i förhållande till det som normalt gäller i brottmål”.

Mannens berättelse kunde enligt tingsrätten dessutom inte lämnas utan avseende och inte heller anses motbevisad. Oavsett analysbeskedets bevisvärde kunde det enligt tingsrätten därför inte anses styrkt att mannen brukat cannabis med uppsåt och åtalet ogillades.

Hovrätten för Nedre Norrland går nu på samma linje som tingsrätten och fastställer den friande domen.

Rättskällorna anger inga särskilda beviskrav eller bevisvärderingsregler för narkotikabrott genom eget

bruk - och åklagaren är därför skyldig att styrka att någon brukat narkotika. Det är också upp till åklagaren att bevisa att bruket varit otillåtet och skett uppsåtligen.

Om en tilltalad har narkotika i blodet måste rätten många gånger utgå ifrån att bruket varit otillåtet och att användningen varit uppsåtlig, men om den tilltalade invänder att han eller hon inte medvetet använt narkotika är situationen "mer problematisk". Här kan det enligt hovrätten ifrågasättas om en tilltalad för att freda sig är skyldig att lämna en förklaring till narkotikan i blodet, konstaterar hovrätten. Man kan här notera att en tilltalad i Högsta domstolens praxis bara ålagts förklaringsbörd i "mycket speciella situationer".

Det är enligt hovrätten också allmänt känt att personer i viss utsträckning drogas utan att själva vilja eller vara medvetna om det, även om det är svårt att veta hur omfattande samhällsproblemet är. "De drogade kan i sådana situationer normalt inte lämna någon förklaring till hur de fått i sig drogerna, utan möjligen spekulera i när detta kan ha skett", fortsätter domstolen.

Att i sådana situationer tumma på beviskravet är enligt hovrätten inte godtagbart. Domstolen skriver:

"Det argument som kan föras fram för att avvika från vanliga bevisregler vid bruk av narkotika är att effektiviteten i straffrättsskipningen annars skulle riskeras. Effektivitetsskäl kan dock inte motivera att generellt ålägga personer en förklaringsbörd som de av naturliga skäl inte kan uppfylla. En sådan ordning skulle leda till att oskyldiga brottsoffer döms och därmed stämplas som kriminella. Sådana medvetna effekter av bevisreglerna kan inte accepteras. Det finns därför inte skäl att avvika från normala regler för bevisprövning vid ansvar för bruk av narkotika."

Mannens uppgift om hur han kan ha fått i sig tetrahydrocannabinol är enligt hovrätten inte anmärkningsvärd. Enligt hovrätten kan det i mannens situation inte heller anses styrkt att han uppsåtligen brukat narkotikan och den friande domen ska därför fastställas.

Hovrätten är dock inte enig i sin dom. En tillförordnad hovrättsassessor anser att mannens berättelse är detaljfattig samt vag och oprecis, när det gäller omständigheter som låter sig kontrolleras. Även om mannens berättelsen i sig inte kan lämnas utan avseende förtar den därför inte värdet av åklagarens bevisning och åtalet om ringa narkotikabrott är under sådana förhållanden styrkt, enligt den skiljaktige ledamoten.

Isak Bellman

Instans: Hovrätterna

Rättsområden: [Narkotikabrott](#), [Åklagare](#), [Polis](#), [Straffprocess](#)

LEXNOVA NYHETER

Juridisk nyhetsbevakning och rättsdatabas

Blendow Lexnova är Sveriges mest omfattande juridiska nyhetstjänst. Vår bevakning innefattar rättsfall, lagstiftning och förarbeten inom samtliga rättsområden. Genom skräddarsydda bevakningsprofiler säkerställer du kontinuerlig uppdatering av rätt information och slipper nyhetsflöden som inte berör dig.

Läs mer på lexnova.se/nyheter